

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Buitenlandse Zaken
De heer drs. A.G. Koenders
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 21 september 2017
betreft Verordeningen inzake aanpassing comitologie post-Lissabon (PRAC – delegatie/uitvoering)
ons kenmerk 161055.01u

Geachte heer Koenders,

De vaste commissie voor Europese Zaken heeft uw brief d.d. 6 juli jl. in reactie op vragen van de leden van de fracties van PVV en SP over de voorstellen voor de Verordeningen inzake aanpassing comitologie post-Lissabon (PRAC – delegatie/uitvoering)¹ en het voorstel voor een Verordening tot wijziging van de Comitologieverordening (182/2011)² besproken in haar vergaderingen van 11 juli en 12 september jl. De commissie is de regering erkentelijk voor de beantwoording. De leden van de **SP-fractie** constateren evenwel dat nog niet alle vragen (volledig) zijn beantwoord. Ook geeft de beantwoording hen aanleiding tot het stellen van een aantal vervolgvragen.

De leden van de SP-fractie verwezen in hun eerdere vragen naar het pleidooi van verscheidene Europese milieuorganisaties om alle voorgenomen controversiële besluiten die de publieke gezondheid en veiligheid raken, zoals het toelaten van ggo's of andere potentieel schadelijke producten, in alle gevallen enkel te nemen op basis van een gekwalificeerde meerderheid binnen de comités. De volgende vragen uit de brief van 26 april jl. heeft de regering in haar brief van 6 juli jongsteleden niet beantwoord: (1) Deelt de regering de opvatting van de leden van de SP-fractie dat een dergelijke wijziging een verdergaande versterking van de democratische legitimiteit zou betekenen dan het thans voorliggende voorstel? en (2) Hoe zou de regering aankijken tegen een dergelijke wijziging van de procedure?

In de beantwoording van de vraag van de leden van de SP-fractie over openbaarmaking van onderzoeken welke ten grondslag liggen aan de door de EFSA uitgebrachte adviezen stelt de regering dat "[h]et kabinet hecht aan transparantie van besluitvorming" en "uit dien hoofde" ondersteunt dat "adviezen van de EFSA zoveel mogelijk openbaar gemaakt worden" maar met

¹ Verordening tot aanpassing van een aantal rechtshandelingen op het gebied van justitie die verwijzen naar de regelgevingsprocedure met toetsing, aan artikel 290 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, **COM(2016)798**, en Verordening tot aanpassing van een aantal rechtshandelingen die verwijzen naar de regelgevingsprocedure met toetsing, aan de artikelen 290 en 291 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, **COM(2016)799**. Zie ook het edossier met nummer **E170006** op www.europapoort.nl.

² Verordening tot wijziging van Verordening (EU) nr. 182/2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren, **COM(2017)85**. Zie ook het edossier met nummer **E170012** op www.europapoort.nl.

datum 21 september 2017

ons kenmerk 161055.01u

blad 2

"inachtneming van legitieme uitzonderingsgronden [...] zoals het beschermen van intellectuele eigendomsrechten [...] [en] van bedrijfsvertrouwelijke gegevens". De leden van de SP-fractie vragen de verwijzing naar deze uitzonderingsgronden nader toe te lichten. Specifiek hebben de leden van de SP-fractie de volgende vervolgvragen. Wie bepaalt of openbaarmaking daadwerkelijk tot schending van eigendomsrechten zou leiden en wie bepaalt of het daadwerkelijk om bedrijfsvertrouwelijke gegevens gaat waarvan openbaarmaking de betreffende bedrijven reële bedrijfseconomische schade zal berokkenen? In hoeverre wordt dit oordeel aan de industrie zelf over gelaten en in hoeverre wordt dit door de EFSA bepaald op basis van een onafhankelijk oordeel en zo ja op basis van welke criteria komt dit oordeel tot stand? Zijn de gehanteerde criteria en overwegingen uitsluitend juridisch van aard of kunnen deze ook rusten op een economische belangenafweging? Is de regering het eens met de leden van de SP-fractie dat deze praktijk er op neer kan komen dat de studies die geheimgehouden worden afkomstig zijn (in bezit) van dezelfde industrie die belang heeft bij een positief oordeel van de EFSA ten aanzien van het vrijgeven van bepaalde producten? En klopt het dat dit ook in de praktijk vaak ook zo is? Kan de regering bevestigen dat dit bijvoorbeeld het geval is met het omstreden bestrijdingsmiddel glysofaat? Kan de regering een oordeel geven over wat dit betekent voor de transparantie van de besluitvorming indien de comités - of bij het uitblijven van een gekwalificeerde meerderheid vóór of tegen, de Europese Commissie - op basis van dergelijke adviezen besluit bepaalde producten toe te laten? Kan de regering een schatting geven van het percentage van de aan EFSA-adviezen ten grondslag liggende studies die op grond van genoemde uitzonderingsgronden niet openbaar gemaakt zijn? Voorts vragen de aan het woord zijnde leden wat de regering, gegeven dat zij de wenselijkheid van openbaarmaking met hen deelt, de afgelopen jaren aan het bevorderen van deze openbaarheid in Europees verband heeft gedaan en met welk resultaat?

De leden van de SP-fractie constateerden in de brief van 26 april jl. dat het kabinet in het algemeen hecht aan "optimale transparantie en democratische legitimiteit" maar tegelijkertijd van mening is dat dit punt moet worden "afgewogen tegen de mogelijk bredere economische gevolgen (m.n. voor de biotechnologiesector) van een mogelijk restrictiever toelatingsbeleid voor ggo's die het gevolg kan zijn van de veranderende stemprocedureregels". De aan het woord zijnde leden vroegen de regering deze afweging nader toe te lichten. Met name vroegen zij of negatieve economische gevolgen tot een afweging kunnen leiden die neerkomt op de conclusie dat de democratische legitimiteit niet versterkt dient te worden, met andere woorden, dat het principe van de democratische legitimiteit moet wijken voor economische belangen, in dit geval van de biotechnologiesector. Voorts vroegen de leden van de SP-fractie of dit ook voor andere economische sectoren of belangen zou kunnen gelden en of dit uitgangspunt de democratische legitimiteit van de Europese Unie als geheel geldt? Hierop is het antwoord: "[h]et kabinet hecht onvoorwaardelijk aan democratische legitimiteit" maar ook dat "verschillende belangen meegewogen" moeten worden. Deze formulering geeft echter geen antwoord op bovenstaande vragen, namelijk hoe die belangafweging dan in de praktijk gemaakt wordt en of deze afweging, in het geval van het onderhavige voorstel inzake comitologie, als ook in andere voorkomende gevallen, ook ten koste kan gaan van de (versterking van de) democratische legitimiteit, met andere woorden dat andere (economische) belangen prevaleren. Mocht dit niet zo zijn, wat betekent die afweging, waar de regering zo expliciet naar verwijst in het BNC fiche, dan? En hoe verhoudt zich de genoemde onvoorwaardelijkheid zich tot deze afweging? Impliceert een dergelijke af-

datum 21 september 2017

ons kenmerk 161055.01u

blad 3

weging (tegen andere belangen) juist niet een voorwaardelijkheid? De leden ontvangen op bovengenoemde punten graag een nadere toelichting van de regering.

Ten slotte merken de leden van de SP-fractie op dat in beantwoording van vragen over de kritiek van milieuorganisaties op de procedures van EFSA de regering stelt dat haar standpunt, te weten dat ze "geen enkele reden [heeft] om te twijfelen aan de objectiviteit en wetenschappelijke kundigheid van de ESFA", "herhaaldelijk met uw kamer is gedeeld". Zij daarbij echter naar twee kamerstukken die respectievelijk een AO met de Tweede Kamer en een brief van de toenmalige staatsecretaris aan de Tweede Kamer betreffen. De leden van de SP-fractie verzoeken de regering te verwijzen naar de stukken waarin dit standpunt, al dan niet herhaaldelijk, is gedeeld met de Eerste Kamer, van waaruit immers de brief 26 april jl. is geschreven.

De leden van de vaste commissie voor Europese Zaken wensen graag een reactie te vernemen binnen 6 weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

Dr. E.B. van Apeldoorn

Voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken